

Definities

Desinformatie is informatie die doelbewust (deels) onjuist is en schadelijk kan zijn voor individuen of de samenleving. Ook complottheorieën vallen vaak onder desinformatie. Wanneer er géén sprake is van kwade intenties, spreken we van *misinformatie*. Misinformatie kan voortkomen uit desinformatie; als de oorspronkelijke verspreider(s) kwade intenties hebben, maar mensen die deze informatie verder doorsturen niet.

Desinformatie wordt verspreid om meningen te beïnvloeden, geld te verdienen of schade aan te brengen aan de samenleving. Ook op lokaal niveau kan het van grote invloed zijn op het vertrouwen van burgers in elkaar- en de overheid, de openbare orde en zelfs de uitkomst van de verkiezingen. Het komt dan ook vaker voor rondom verkiezingen (stemprocedures, kandidaten) en internationale conflicten (Oekraïne en Israël-Palestina) en ook politiek gevoelige onderwerpen (migratie, woningbouw, klimaat).

Herkennen en signaleren

De bron van de content is onduidelijk en oogt niet betrouwbaar. Het bevat vaak emotioneel geladen taal, zoals woede, angst of verontwaardiging. Vaak ontbreken bronnen en cijfers. De content verspreid zich snel via social media en gaat vaak 'viral'. Het kan deepfakes en gefotoshopte beelden bevatten. De plotselinge toename van vragen, onrust of geruchten in de wijk kunnen signalen zijn dat er desinformatie rondgaat.

Handelingsperspectief

- Zet in op *prebunken*. Hiermee verspreid je van tevoren feitelijke informatie om ervoor te zorgen dat mensen weerbaar worden tegen misinformatie over dat onderwerp.
- *Communiqueer proactief, snel en transparant over beleid en procedures* via gemeentelijke kanalen, wijkteams en lokale media. Bouw hiermee vertrouwen op en gebruik herkenbare gezichten en lokale ambassadeurs.
- *Communiqueer proactief over mogelijke desinformatie* bij verkiezingen of in crisissituaties, maar maak mensen niet angstig. Wie alert is op desinformatie, is er minder vatbaar voor.
- Versterk de *interne bewustwording*. Verzorg een presentatie voor medewerkers over het herkennen van desinformatie.
- Versterk de *weerbaarheid van inwoners*. Zet structureel in op mediawijsheid en digitale geletterdheid via scholen, bibliotheken en buurthuizen. Maak hierbij ook des- en misinformatie bespreekbaar.

- Maak geregeld een *omgevingsanalyse*: houd sociale media en lokale nieuwsbronnen in de gaten.
- Je kan ervoor kiezen te *reageren op desinformatie* door via officiële kanalen te verwijzen naar betrouwbare informatie. Gebruik hiervoor de [informatiesheet Handelen bij desinformatie](#).

Extra in aanloop naar verkiezingen

- Communiqueer duidelijk richting inwoners over stemprocedures, -criteria, -bureaus en kandidaten.
- Stem af met het lokale verkiezingsteam en stel een draaiboek op voor incidenten rondom desinformatie.
- Stel een coördinator binnen de gemeente aan voor signalen van desinformatie.
- Neem bij desinformatie rondom de verkiezingen contact op met de Kiesraad en het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Hulpaanbod

- [Handreiking Omgaan met misinformatie voor medeoverheden \(BZK\)](#)
- Interventies voor kinderen zijn te vinden op [Mediawijsheid Interventies over desinformatie](#)
- Websites als www.nieuwscheckers.nl helpen met factchecken.
- Op www.mediawijsheid.nl/nepnieuws is meer informatie en lesmateriaal over desinformatie beschikbaar.